

2

— 1 —

ԸՆՆ ՍԶ ԿՈՂՄԸ Կ'ԵՅՆԱՐ :

•

Թնդանիօթ Տաճկաց ձեռքը Թողնուլ :

Գաշնակից լվեառութիւնները :

սպաներովը գերի կ'երթան :

Կը մղուին Տ՛ Օգրմար գօրավարին գնդէն :

Միացեալ Նաւախուժութեւրդ :

բան խորհրդով դաշնակից պետութեանց : Ռու.

Ռեզյումե :

ղիացիք ու Անգղիացիք :

21

ՌՈՒՆԵՐ ԷՐԿԻՐ ՄԷ ՄԱՅ ՏՁՆԻ, ԿԱ յՕԳՈՒԱԾԵՐ ԿԵՐ-

նայ աս կերպով սրբագրուիլ. այսինքն՝ Ռուսը կը պարտաւորի ետ դարձնելու Տաճկի Ղարսի բերդը, ու միանգամայն ան երկիրները, որ Ասիոյ մէջ գրաւեց աս վերջի պատերազմիս ատեն. որուն փոխարէն ետ դարձնեն Ռուսին Գաղղիա ու Անգղիա ան երկիրներն ու բերդերը, որոնց տիրեցին աս պատերազմիս ատեն: Իսկ երրորդ յօդուածը աս կերպով փոփոխուի. Սե ծովուն եզերքները բնաւ նաւարան մը չկարենայ շինուիլ. իսկ Ռուսաստան ու Տաճկաստան հաւասար զօրութեամբ նաւեր ունենան նոյն ծովուն մէջ իրենց եզերաց պաշտպանութեանը համար:

9. Տաճկի քրիստոնեայ հպատակաց ունեցած ստացուածքներնուն իրաւունքը ապահովցնելու համար ժողովք մը կը գումարուի ի Վոստանդնուսօղիս Գաղղիոյ, Աւստրիոյ, Անգղիոյ դեսպաններուն ներկայութեամբը, ուր որ նախագահ կը նստի մեծ վեզիրը և Ֆուատ էֆէնսին: Ամուս 17ին կ'ընդհատի ժողովքը. որովհետև Անգղիոյ դեսպանը հրահանգ մը չունէր աս ժողովքիս մէջի ըլլալիք որոշմանցը նկատմամբ իր տէրութենէն:

12. Աւստրիա և արևմտեան պետութիւնները կը պահանջեն որ Ռուսաստան առանց փոփոխութեան մը ընդունի Աւստրիոյ ըրած առաջարկութիւնը:

16. Պաշտօնագիր հեռագրական՝ Նեսեյրտ կոմսին առ իշխանն Վորչաքով՝ դեսպան ի վեննա: Ռուսաստան կ'ընդունի պարզաբար և առանց փոփոխութեան մը Աւստրիոյ ըրած առաջարկութիւնը:

19. Շրջաբերական Ռուսիոյ կառավարութեան իր օտար տէրութեանց քով ունեցած գործակատարներուն: Աս գրուածքիս մէջ կը գնէ այն պատճառները, որոնց համար կայսրը կարելոր սեպեց ընդունելու Աւստրիոյ առաջարկութիւնը: Ուրիշ սովորական պատճառներէ զատ կը յիշէ բոլոր Եւրոպիոյ խաղաղութիւն ուզելը, և թէ որչափ որ պատերազմը երկննալու ըլլար, այնչափ աւելի ալ մեծ պիտի ըլլար ընելիք զոհը և չփութութիւններն ալ աւելի պիտի շատնային:

20. Աւստրիա կը ծանուցանէ Բրուսիոյ թէ ինչպէս Ռուսը ընդունեցաւ իրեն եղած վերջի առաջարկութիւնը, որուն ընդունելութեանը համար մեծապէս օգնեց Բրուսիա իրեն աղգեցութեամբը: Անոր համար կը յուսայ Աւստրիա՝ որ Բրուսիան յանձն կ'առնէ մասնակից ըլլալ ան ժողովքներուն, որ խաղաղութեան հաստատութեանը համար պիտի գումարուին աս մօտ օրերս. որով երբոր հրաւերք դայ իրեն ալ արևմտեան պետութիւններէն ժողովքի մարդ խաւրելու իր կողմանէ, անշուշտ Բրուսիա ջանքեր ատ հրաւերքը:

26. Օսմանեան տէրութեան մեծ խորհրդարանը կ'ընդունի քրիստոնէից կրօնական ազատութեան ընդհանուր սկզբունքը:

— Բրուսիա պատասխանելով Աւստրիոյ ամուս 20ին տուած ծանուցագրին կ'ըսէ՝ թէ դժբաւարութիւն մը չունի ժողովքի համար եղած հրաւերքն ընդունելու, ևս առաւել որ ինքը շատ աշխատեւ է Ռուսիոյ ընդունելի ընել տալու Աւստրիոյ ըրած վերջին առաջարկը:

ՓԵՏՐՈՒԱՐ

1. Աւստրիոյ, Գաղղիոյ, Մեծին Բրիտանիոյ, Ռուսիոյ ու Տաճկի լիազօր դեսպանները ժողովքի կը գումարուին վեննայի մէջ: Յունուարի 16ին Աւստրիոյ կողմանէ եղած առաջարկութեան հիմունքը կ'ընդունին և կ'արձանագրեն: Վերի յիշուած հինգ տէրութիւնները իրենց կողմանէ մէյմէկ լիազօր դեսպաններ պիտի անուանեն, որպէս զի կարենան անոնք ստորագրել նոյն առաջարկութեանը, զինագագարման ժամանակը որոշեն, և թէ երբ խորհրդակցութեանց ժողովքը սկսի: Ընտրուելիք լիազօր դեսպանները իրեք շաբաթէն Բարիզ պիտի գտնուին:

11. Արձանագրութիւն Վոստանդնուսօղիս մէջ գումարուած ժողովքին, ուր որ սահմանուեցաւ Դանուբեան իշխանութեանց ապագայ վիճակն ու կառավարութեան կերպը. աս ժողովքիս ներկայ էին Գաղղիոյ, Աւստրիոյ, Անգղիոյ դեսպաններն և Օսմանեան տէրութեան պաշտօնեաները (Տ. 9 Յունուար): Բարձրագոյն դուռը կը ճանչնայ ու կը հաստատէ Դանուբեան իշխանութեանց ան ամէն իրաւունքներն ու արտօնութիւնները, որ ինչուան հիմա ունեցեր են շնաւորով միշտ Տաճկի տէրութեան ամբողջութեանը մաս: Աս իշխանութեանց գրամական ու ներքին կառավարութիւնը բոլորովին զատ պիտի ըլլայ Օսմանեան վեհապետութեանը տակ: Օսբոտարները ցկեանս պիտի ըլլան և պիտի ընտրուին երկրին առաջին կարգի ազնուականներէն: Բնաւ օտար տէրութեան մը պաշտպանութիւնը պիտի չըլլայ: Տարին որոշեալ հարկ մը պիտի վճարեն. (երկուքը մէկէն կը վճարեն տարին 2,115,000 զուռուշ): Կրօնական ազատութիւն ըստ ամենայնի: Որ և իցէ վաւաքիւտի ու մոլոտաւիտի տէրութեան ու իցէ պաշտօնին կրնան գրուիլ: Ինչ և իցէ վիճակի մարդ, առանց կրօնական խտրութեան, նոյն իրաւունքները պիտի ունենան, և կարենան պիտի ստացուածք ունենալ: Ազատութիւն վաճառականութեան: Օսբոտարները ինքնակալը պիտի անուանէ իրեն առաջարկուած իրեք անձանց մէջէն մէկը ընտրելով: Ինչուան որ աս նոր բարեկարգութիւնները ի գործ դրուին, առժամանակեայ կերպով երկրին կառավարութիւնը ասոյճաւորուած ձեռքը պիտի ըլլայ: Օսբոտարները պիտի անուանեն երկրին պաշտօնեաները, ինչպէս նաև զանոնք պաշտօնէ ձգելը իրենց ձեռքն է: Երկու իշխանութեանց ալ օրէնսդրութիւնը նոյն պիտի ըլլայ. իսկ օրէնսդրութիւնը սահմանելը ծերակոյտը պիտի ընէ:

— Միացեալ բանակները Սեւասդոբոլի Աղէքսանդր բերդը օգ կը հանեն:

Կը շարունակուի: